

Hjemmetjenesten

Hjemmebaserte tjenester i Marker kommune består av hjemmesykepleien, hjemmehjelp (praktisk bistand), korttids- og rehabiliteringsavdeling og dagsenter. I tillegg er det tett samarbeid med kjøkken, fysio- og ergoterapi, saksbehandlere og renhold.

- Hjemmesykepleien består av 12 årsverk.
- Hjemmehjelp 3 årsverk
- Dagsenter 1 årsverk

Sammendrag

«Omsorgskrisen skapes ikke av eldrebølgen. Den skapes av forestillingen om at omsorg ikke kan gjøres annerledes enn i dag. Sees, gripes og brukes mulighetene, er en helt annen framtid mulig.» (Kåre Hagen)

Vi står foran et veiskille i helse og omsorgstjenestene, med tanke på de demografiske utfordringer som venter oss, i tillegg til at vi får økt oppgaveforskyvning fra spesialisthelsetjenesten til kommunehelsetjenesten.

I møte med morgendagens omsorgsutfordringer, blir det nødvendig å mobilisere kommunenes samlede omsorgsressurser og se nærmere på oppgavefordelingen mellom omsorgsaktørene. Målet er å tilrettelegge en tjeneste som gir bedre forutsetning for å bo hjemme så lenge en ønsker det, og for å forebygge behov for heldøgns pleie og omsorg i institusjon.

Det haster med å sikre framtidig kapasitet, kvalitet, kompetanse og rekruttering, samt å få tilstrekkelig informasjon ut til bygdas innbyggere slik at vi kan utvikle en bærekraftig tjeneste.

Generelle utviklingstrekk

Demens, psykiske lidelser og rusproblematikk øker. Tidlig utskrivning fra sykehus medfører at kommunen skal ta imot og håndtere langt flere og somatisk dårligere pasienter hjemme enn det som har vært gjort tidligere. Lindrende behandling for uhelbredelig syke og døende i hjemmet krever store ressurser. De fleste som rammes av demens er over 75 år. Antallet vil øke med økende antall eldre, folkehelseinstituttet anslår at antallet personer med demens kan dobles fram mot 2040.¹ Kommunen skal også tilby habilitering og rehabilitering for de som trenger det.

I 2019 har hjemmetjenesten 12,5 årsverk fordelt på 130 brukere. Fremtidig dimensjonering av hjemmesykepleien avhenger av mange faktorer. I dag vet vi at det bor mange eldre i eget hjem som mottar få eller ingen tjenester av Marker kommune. I tillegg vil antallet plasser med heldøgns bemanning legge sterke føringer på bemanningsfaktoren til de hjemmesykepleien.

Utviklingstrekk og utfordringsbilde

Prognoser over befolkningsutvikling viser at Marker kommune vil få flere brukere med komplekse sammensatte behov² i alle aldre, der spesielt den eldre delen av befolkningen øker betraktelig.

---

¹ FHI

² Referanse?

Framskrevet folkemengde Marker kommune, 2020-2040³:

Marker kommune	2020	2030	2040
0-17 år	665	661	668
18-49 år	1264	1265	1315
50-66 år	863	848	733
67-79 år	577	548	626
80-89 år	193	292	279
90 år og eldre	41	51	94

Alders- og kjønnsspesifikke anslag for forekomst av demens (%) i Vest-Europa fra 2012:

Kjønn	Alder							
	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89	90+	60+
Menn	1.4	2.3	3.7	6.3	10.6	17.4	33.4	
Kvinner	1.9	3.0	5.0	8.6	14.8	24.7	48.3	
Alle	1.6	2.6	4.3	7.4	12.9	21.7	43.1	7.3

Dementia. A Public Health Priority, WHO, 2012. FHI⁴

Antall tjenestemottakere og behov for hjelp fra pleie/omsorg i Marker kommune⁵:

Alder:	Totalt antall innbyggere:	Antall personer som har fast plass på sykehjem:	Personer som mottar hjemmesykepleie:	Totalt antall innbyggere som mottar omsorg:	Beregnet antall innbyggere som trenger hjspl. i 2030:	Beregnet antall innbyggere som trenger hjspl. i 2040:
Under 80	3369	8	75 (2.2%)	83 (2,5%)	73	74
80-89 år	193	14	41 (21%)	55 (28,5%)	61	59
90 år og eldre	41	13	14 (34%)	27 (66%)	14	32
Totalt	3603	35	130		151	165

Hjspl=Hjemmesykepleie

Tabellen viser hvor mange av kommunens innbyggere som mottar hjemmesykepleie eller langtidsplass på sykehjem i 2019. **Prognosen for 2030 og 2040 gjelder KUN hjemmesykepleie.**

³ Tabellen viser framskrevet folkemengde (SSB.no), og vi ser at aldersgruppen 80+ vil øke betraktelig mens det er en liten nedgang av innbyggere i arbeidsfør alder.

⁴ FHI

⁵ Tallgrunnlaget er hentet fra fagsystemet Profil i Marker kommune. Tallene er fra 2019. Prosent av befolkningen i kommunen er i parentes().

Hjemmesykepleien

Slik har vi det i 2019:

- Bo hjemme så lenge som mulig.
- Tjenestene mangler spisskompetanse innenfor enkelte fagområder.
- Kommunen mangler enkelte faggrupper og tjenester hvis brukere ivaretas av hjemmesykepleien i dag.

Sterke sider	Utfordringer
<p>Deltar i prosjekter. Bl.a. rehabilitering, teknologi og innovasjon.</p> <p>Godt arbeidsmiljø.</p> <p>Fagsystemet legger til rette for god tverrfaglig dialog med andre helsetjenester.</p> <p>Høy faglig kompetanse med dyktige, kreative, fleksible og ansvarsfulle ansatte.</p> <p>Har tatt i bruk mange teknologiske løsninger i hjemmesykepleien.</p>	<p>Mangler miljøtjeneste til psykisk utviklingshemmede, rus, psykiatri og hjemmebaserte tjenester.</p> <p>Kommunen må legge til rette for en kultur- og holdningsendring hos innbyggerne. Hver enkelt må være mer delaktige og legge til rette for sin egen alderdom.</p> <p>Manglende ressurser til saksbehandling og kartlegging av tjenestebehov.</p> <p>Tilby alle hele og faste stillinger.</p> <p>Kommunen må ha tydelige retningslinjer/kriterier for hvilken hjelp som skal tildeles.</p> <p>Samhandling, smidig informasjonsflyt og samarbeid mellom kommune, spesialisthelsetjenesten og ulike aktører i kommunen.</p> <p>Langvarig ensomhet hos eldre er forbundet med redusert livskvalitet og svekket funksjonsnivå, både fysisk og mentalt.</p> <p>Demente hjemmeboende pasienter.</p> <p>Ikke komplett omsorgstrapp. Mangler omsorgsboliger med heldøgns bemanning.</p> <p>Redusert hukommelsesteam (demensteam).</p>

Slik vil vi ha det i 2030:

- Koordinerende tjenester.

- Forebyggende hjemmebesøk.
- En hjemmebasert tjeneste som tilsvarer heldøgns omsorg.
- Hjemmebaserte tjenester suppleres ved hjelp av teknologi og kunstig intelligens.

Slik gjør vi det:

Tiltak	Ansvar	Tidspunkt
Kommunen må ha en strategi på hvordan befolkningen skal ta større ansvar for egen helse. Innbyggerne må bevisstgjøres på at det er nødvendig å planlegge alderdommen.	Rådmann, politikere	Se til Melhus kommune – «Hundre år i eget hjem» ⁶
Ha en offensiv strategi på anskaffelse av omsorgsteknologi ⁷ .	Virksomhet	
Fullverdig hukommelsesteam (demensteam).	Virksomhet.	
God og nok ledelse, og riktig grunnbemanning er nødvendig for at Marker skal klare å tilby gode og riktige tjenester.	Virksomhet	
Strategi for kompetanseutvikling.	Virksomhetsleder, politikere.	
Oppstart forebyggende hjemmebesøk ⁸ .	Virksomhetsleder, avd.leder.	
Avlastningstiltak for pårørende.	Virksomhetsleder, avd.leder.	
Informasjon til innbyggerne om tilbud i kommunen.	Frivillighetskoordinator	

Hjemmehjelp (praktisk bistand)

Slik har vi det i 2019:

- Lovpålagt tjeneste som rengjøring av rom som er i daglig bruk, hjelp til klesvask og skifte av sengetøy.
- Egenandel.

Sterke sider	Utfordringer
Hjemmehjelperne jobber i team, to og to sammen.	Fysisk tungt arbeid i private hjem.

Slik vil vi ha det i 2030:

- Tjenesten er godt integrert i hjemmesykepleien.
- Teknologi har i stor grad overtatt disse oppgavene.

Slik gjør vi det:

Tiltak	Ansvar	Tidspunkt
--------	--------	-----------

⁶ [Melhus kommune](#)

⁷ [nyby.no](#), kunstig intelligens osv.

⁸ [Forebyggende hjemmebesøk.](#)

Legge til rette for mer teknologi i private hjem.	Politikere, Marker kommune, entreprenører og innbyggerne	
---	--	--

Fysio- og ergoterapi

Slik har vi det i 2019:

- En fysioterapitjeneste som er forbeholdt de med rehabiliteringspotensiale.

Sterke sider	Utfordringer
<p>Marker kommune deltar på flere viktige prosjekter innenfor hverdagsrehabilitering og omsorgsteknologi.</p> <p>Fysioterapitilbudet besluttet ut fra en faglig begrunnet vurdering.</p>	<p>Enkelte pasienter får ikke tilbud om fysioterapi.</p>

Slik vil vi ha det i 2030:

- Eget hverdagsrehabiliteringsteam integrert i hjemmesykepleien.
- Utvide arealet til treningslokalet hos fysioterapitjenesten.
- Frisklivssentral.
- Økt bruk av private fysioterapeuter.

Slik skal vi få det til:

Tiltak	Ansvar	Tidspunkt
Flere fysioterapeuter med kommunal avtale.	Virksomhetsleder	